

Alfa a Omega

Zpravodaj Farního sboru
Českobratrské církve evangelické
v Praze 5 - Smíchově

Úvodník

Milé sestry, milí bratři,

konfirmace Katky Krupové proběhla na půdě ostravského sboru ČCE první červnovou nedělí. Jelikož byl o tuto slavnost náš smíchovský sbor ochuzen, přinášíme z ní alespoň střípinu v podobě zamyšlení nad biblickým textem, které zazní namísto úvodníku. Toto zamyšlení Kateřiny Krupové vznikalo během konfirmační přípravy a zaznělo v Ostravě jako část kázání.

Duch Panovníka Hospodina je nade mnou. Hospodin mě pomazal k tomu, abych nesl radostnou zvěst pokorným, poslal mě obvázat rány zkroušených srdcem, vyhlásit zajatcům svobodu a vězňům propuštění,

vyhlásit léto Hospodinovy přízně, den pomsty našeho Boha, potěšit všechny truchlící,

pozvednout truchlící na Sijónu, dát jim místo popela na hlavu čelenku, olej veselí místo truchlení, závoj chvály místo ducha beznaděje. Nazvou je „Stromy spravedlnosti“ a „Sadba Hospodinova“ k jeho oslavě. (Iz 61, 1-3)

Bůh si nevybírá jednoho člověka, aby jen on činil dobro, ale aby na něm všem ukázal, jak dobro činit. Zde v tomto textu posílá udělat proroka sedm věcí:

zvěstovat, obvázat, oznámit; hlásat, potěšit, pozvednout; a dát místo popela na hlavu čelenku, olej veselí místo truchlení.

Nejprve ty první tři podobné: *Hlásat, oznámit, zvěstovat.* To bychom

si možná dokázali nejlépe představit. Přijít k někomu a říci mu nějakou novinu, po případě drb. O to se tady ale nejedná. Máme jen předat, co víme a v co věříme. Třeba situace, kdy se nás někdo ptá na naši víru. Budto: „jestli věříme,“ nebo „proč by oni vůbec měli věřit.“ Co byste řekli?

My ale nemáme chodit po světě jako reklamní poutače na Boží království, jako něco ve stylu: „Modlete se, v nebi bude pizza zdarma.“ Máme jen předat, co víme a v co věříme; jestli budou věřit, to už je na nich.

Obvázat

To nemusí hned znamenat doslova zachraňování životů ani žádný lékařský zákrok, Nemusíte být doktorem. Třeba jen vidíte, že je váš přítel smutný, a vy mu pomůžete se z toho nějak dostat. Být při něm je někdy nejvíc, co můžete udělat a dokonale mu tím obvázat rány, potěšit ho.

Potěšit, pozvednout na duchu

Není to asi nějak moc hluboké, ale vezměte si třeba klauny. Proto přece existují, aby se lidi mohli smát. Abychom se my smáli. A neznamená to snad, že jsou přímými posly Boha? Vždyť co je silnější emoce než upřímný smích! Smějeme se, když jsme šťastní, a štěstí je skvělé nejen pro nás, ale i pro lidi, co se na nás dívají. Pro nás osobně stačí, když si dáme předsevzetí, že každý den rozesmějeme jednoho člověka, kterého jsme ještě ten minulý neznali. Já sama jsem to posledních pár týdnů zkusila a není to nic lehkého – ale stojí to za to.

A nakonec: Dát místo popela na hlavu členku, olej veselí místo truchlení

To neznamená dělat indiánské rituály s palmovým olejem. Ale ocenění, vyznamenání, pochvala. Znamená to vidět v tom druhém hodnotného člověka. A dát mu to najevo. Ta hodnota, cena není v penězích, majetku, postavení nebo výkonu, ale prostě v tom, že je dítě Boží.

My můžeme taky zkoušet ukázat ostatním, že tím zvěstováním, obvazováním, oznamováním radostné zvěsti, i tím hlásáním, potěšováním a pozvedáváním se snažíme v nich vidět děti Boží.

Katka Krupová, Maroš Klačko

Vážení čtenáři,

asi jste si povšimli, že jako základ úvodníku tohoto čísla Alfy a Omegy posloužila z podnětu bratra Klačka úvaha Katky Krupové nad textem prvních tří veršů Izajášova prorocství. Úvaha se rodila v průběhu Katčiny konfirmační přípravy a stala se součástí kázání při Katčině konfirmaci v Ostravě.

Zdánlivě samozřejmý souhrn informací přináší zpráva bratra Aleše Kratochvíla nazvaná příhodně „*Na konci prvního poločasu*“. Tento sportovní termín se ovšem týká rekonstrukce našeho chrámu a připomíná, že i když už opět můžeme užívat kostelního interiéru a s oprávněným uspokojením se ohlížíme za tím, co všechno se podařilo úspěšně vykonat, nesmíme zapomínat, co všechno ještě zbývá dokončit, a že nejde jen o drobnosti, které se jaksí samy dodělají. Bratr Aleš férově nezastírá, že to bude stát ještě dost námahy a obětavosti, ale zároveň vyslovuje důvěru, že tento „match“ dotáhneme zdárně i do konce druhého „halftajmu“. Tato důvěra je i projevem sebedůvěry, když přihlédneme k tomu, kolik času, úsilí, důvtipu a osobního nasazení vůbec přinesl bratr Aleš úspěšnému „dohrání“ poločasu prvního. Přejme mu pevné zdraví i neutuchající elán a budme mu nápomocni. Stejně jako všem, kteří s ním toto břímě nesou.

Jedním z nich je nepochybně bratr farář Klačko, zdaleka nikoli jen v oblasti rodícího se komunitního centra. Nejedno z jeho kázání vydává nejen svědectví o intenzitě pronikání jak do biblických textů, tak do hlubin vlastní duše, víry – a také svých sebezpochybností. Do tohoto čísla bratr Maroš přispěl čtvrtým pokračováním „vhledů“ do svého farářského života – a od tématu sebezpochybnosti se hned odpíchl: „Někdy se farář zblázní...“ Netřeba být psychologem, aby člověka hned napadlo: Ejhle, zde někdo nachází od svých trablů odstup! A snad mi dáte za pravdu, že v duchu jistého uvolnění vyznívá celý text. Jen mě trochu mrzí, že jsem se neodvážil bratra Maroše zeptat, co znamená „noclehárna u Prahy v Neratovicích“.

Tématem slovanské vzájemnosti se zabývá příspěvek sestry Žofie Vobrové – samozřejmě primárně se zřetelem k Ukrajině. K žertovné zmínce o soše ukrajinského básníka Tarase Ševčenka na náměstí Kinských (mnohým Pražanům dodnes známém jako „U tanku“ navzdory faktu, že tank s číslem 23 na žulovém piedestalu byl začátkem 90. let nejprve natřen na růžovo a posléze odstraněn i se soklem) musím trochu „po lopatě“ doplnit

dobový vtip, který vznikl po instalaci sochy v roce 2009. Tenkrát se běžně vše „sovětské“ chápalo negativně, vlastně jako ruské. Proto se po instalaci Ševčenkova pomníku zrodila otázka: „Proč ten Ševčenko kouká ke stanici? To vyhlíží autobus?“ Načež následovala odpověď: „Ale ne, to hledá, kam se poděl ten tank!“ K tomu si dovolím dodat vtip z konce léta 1968: „Viš, proč má ten tank na Smíchově číslo 23?“ Místo správné odpovědi, kterou zmiňuje sestra Žofie, následovalo: „No přece aby se vědělo, že za třiadvacet roků přijedou znova!“ – Ale dost žertů. Uznávám kající, že jsem od Ševčenka nečetl nic. Zato jsem hltal, stejně jako fůra mých vrstevníků, Gogolova Tarase Bulbu. Gogola si, pravda přisvojili Rusové, protože psal rusky (jako Slovák Ján Kollár česky. Co ale mu zbývalo, když ukrajinština ještě nebyla (tu vytvořil právě až Ševčenko). Přesto však byl Gogol Ukrajincem nejen rodem, ale celý život celým srdcem.

Poslední dva texty se rovněž vztahují k současnému dění na Ukrajině. Nejprve je to křehká drobnost z polosvěta veřejných dámských toalet, jejichž stěny zachycují letmé šepoty a výkřiky psané ukrajinštinou i ruštinou. Sestra Nývltová svůj letmý záznam uzavírá posteskem, že přibývá negativních reakcí na pomoc, která se poskytuje obětem hrůzné války.– To se ovšem dalo čekat a také předpovídalo už počátkem přílivu uprchlíků (či přesněji uprchlic a uprchlíkat) z napadené Ukrajiny, na něž česká veřejnost zprvu reagovala velmi vstřícně a empaticky; bylo ovšem jasné, že objem občanské pomoci se ztenčí a ona bude časem leckde vnímána i jako zátěž. Horší ovšem by bylo, kdyby eventuální trend ochabování občanské solidarity se stal tématem „demokraticky“ vstřícným vůči voličům. Zde je třeba si připomenout rozdíl mezi demokracií a populismem. Obojí se odvolává na lid, ať už z řečtiny (démós) nebo z latiny (populus). Není však důležitý ani vznik či vývoj těch slov, nýbrž jak fungují a co vyjadřují dnes. Podle mého skromného názoru hlavní rozdíl mezi demokracií a populismem je ten, že demokracie usiluje o to, co se už ve středověké češtině nazývalo „obecné dobré“ (tj. zdar a prospěch nějaké pospolitosti, rozumí se v opozici k jednotlivci). Naproti tomu populismus se snaží oslovit každého člověka jako příslušníka „lidu“, který je sice individualitou, ale hledá společenství těch, kteří jsou jako on sužováni týmiž problémy, nebo rovnou nepřáteli. Z toho ovšem docela logicky vyplývá, že demokracie se snaží pěstovat v lidech občanské ctnosti (tj. způsob života vedoucí k smíru bez komplikací), zatímco populismus apeluje na nespokojenost a nesaňenlivost.

Na samý závěr svého příspěvku sestra Nývltová zmiňuje, že svůj článek původně psala pro branickou „Bránu“. Já tedy poctivě doznávám, že svůj závěrečný příspěvek, tak trochu jazykově navazující na Žofiino téma slovanské vzájemnosti, jsem psal do ušlechtilého časopisu Týdeník Rozhlas; jenže než mohl přijít na řadu, dozvěděl jsem se, že k poslednímu červnu již zanikne, takže na můj článek již nedojde. Tímto ho jako prémii posílám Jelínkovým, věrným odběratelům a čtenářům TR. Týdeník tím uzavírá svůj 99. ročník. Pěkný dárek ku stému jubileu, není-liž pravda? Ale jak praví klasik: Když něco funguje příliš dobře a příliš dlouho, je třeba mu to zatrhnout.

Jan Horálek

Na konci prvního poločasu

Během uplynulého půl roku prošel náš kostel a jeho přilehlé zázemí bezpochyby nejrozsáhlejší rekonstrukcí za celou dobu své devadesátileté existence. Období to bylo náročné, ale je šťastně za námi, tedy přesněji řečeno pouze částečně. První velkou část už za sebou máme, ale (snad) další neméně náročné nás teprve čekají. Pro snazší orientaci v tom, co je již hotovo, a co máme ještě před sebou, poslouží následující tabulka:

jednotlivé fáze rekonstrukce	hotovo	částka Kč
stavební úpravy interiéru sálu a přilehlých prostor, ozvučení	ano	12.400.000
rekonstrukce topení v sále, na kruchtě, v nedělnice a v zázemí	ano	2.000.000
rekonstrukce kotelný a ústředního topení v domě a ve studiu	ne	4.500.000
rekonstrukce jižních teras	ano	450.000
rekonstrukce severní terasy	ne	100.000 *
opláštění varhan	ne	100.000 *
přesun varhanního stolu, demontáž a opětovná montáž pišťal	ano	100.000
zateplení chrámové klenby	ne	650.000
rekonstrukce sborové místnosti a přilehlých prostor	ne	10.000.000 *
kazatelna, stůl Páně, křtitelnice	ano	717.000
repase oken v kostele	ne	900.000
velkokapacitní skříně pro mobiliář KP a nájemečů prostor	ne	200.000
<i>* máme předjednáno/zajištěno financování</i>		

Do další fáze revitalizace naší budovy vstupujeme vyzbrojeni zkušenostmi a znalostmi, kterých se nám na začátku zoufale nedostávalo, zato ale v mnohem turbulentnější době, která s sebou nese nevyzpytatelné změny a skoky v cenách energií i stavebních materiálů. Zatím se nám dařilo získávat finance z grantů a jiných zdrojů celkem úspěšně. Pomalu ale vyčerpáváme okruh investic, které lze vměstnat do účelově vázaných grantů (oprava kostela – vznik komunitního centra; oprava a vrácení historizujícího vzhledu terasy, nové opláštění varhan – údržba památek na Praze 5; rekonstrukce sborové místnosti a vybudování bezbariérového přístupu – podpora sociálních služeb).

Např. na rekonstrukci topení v domě, repasi oken či zateplení klenby žádný příhodný grant není, resp. asi bychom mohli využít dotační program Nová zelená úsporám, ale zde je podmínka spolufinancování min. z 50 %, což si v naší současné finanční situaci nemůžeme dovolit, jelikož nás čeká splácení půjčky Jeronýmově jednotě ve výši 2.500.000, kterou jsme původně měli jako rezervu, ale kvůli nárůstu cen stavebních materiálů na jaře letošního roku jsme ji museli použít na nezbytné dofinancování právě skončené rekonstrukce.

Ale věříme, že tak jako se před pěti lety zdálo takřka nemožné sehnat patnáct milionů, objeví se nějaká cesta, jak získat potřebné prostředky a zbývající části rekonstrukce dokončit i nyní. S pomocí Boží i tou vaší.

Aleš Kratochvíl

Vhled do života faráře (4)

Někdy se farář zblázní. Ano, je to tak. I to se může stát. Chtěl bych pokračovat ve svém cyklu textů, kterými se snažím zachytit různé tváře života faráře. Původně to měl být takový pokus o vykreslení života faráře určený hlavně pro mladého člověka, který přemýšlí, jestli by něco takového nechtěl žít, tahle část však možná zapůsobí opačně. Ano, jak už jsem to řekl: někdy se farář může zbláznit. (I když přiznávám, že slovo „zbláznit“ je trochu hysterické, a možná by bylo na místě vybrat spíše jemnější výraz, třeba „pobláznit se“.) A má na to celou řadu dobrých důvodů.

Takovým důvodem může být třeba už jenom fakt, že k nátuře povolání přináší změna místa. Sám jsem to kdysi považoval za dobrodružný aspekt. Při nástupu do vikariátu Církve bratrské, který tehdy trval více než tři roky, jsem zvolil variantu „každý rok jiný sbor“. Nakonec jsem sloužil jeden rok v Pardubicích s kazatelskou stanicí v Železných horách. Další dva roky v „noclehárně“ u Prahy v Neratovicích, další rok a půl ve Frýdlantském výběžku, v Novém městě pod Smrkem. V průběhu pěti let jsem vytvářel síť vztahů, které jsem následně opouštěl třikrát. Vytvářel jsem způsoby života a návyky založené na jistém kontextu, které jsem pak musel vyměňovat za jiné. Mnozí faráři to nemají tak dramatické, ale změna místa může být náročná i po několikaletém působení. S tím souvisí určitý druh samoty. Vaši kolegové a spolužáci slouží někde daleko a starší vztahy ze střední školy nepokračují, jelikož málokdy jste farářem v rodném městě.

Samo působení v komunitě může být také důvodem k labilitě. Jelikož se jedná o komunitu, která přijímá, často je v ní zvýšené množství lidí v nějakém druhu nouze. Když však těchto lidí je více než jakési kritické množství, komunita je neunese a naopak začíná být strhávána společně s farářem ke stavu kolektivní neurózy.

Dalším důvodem je samotné čtení Bible. Jedná se totiž o text, který se lehce stane toxickým. Čtení vás neustále vrací na ostří životních, filozofických a morálních dilemat. Alespoň mně se to děje, protože mě nenese žádná silná evangelická rodinná kultura, ani nežiju z extáze mystických setkání s Hospodinem. Bible je plná výzev, návodů, imaginativních příběhů a podobenství, interpretací životních situací. Jak příjemné je pokušení propůjčit zodpovědnost za život hlasu „svatého textu“. Nebo naopak, jak příjemné je vzdát se zodpovědnosti za svůj život v cynickém postoji relativizujícím každé poznání.

Přidejme své další důvody k tomu pobláznění faráře. Kategorizoval bych je do trojice: král, kněz, prorok (inspirovanou Hellerovým pokusem o starozákonní christologii). Pokušení moci a bezmoci zahrnují pod pojem krále. Pokušení svatosti a apatické odevzdanosti pod kategorií kněz. Pokušení výjimečnosti a bezvýznamnosti v kategorii prorok.

Pokušení moci a bezmoci. Tak jsem i viděl spolužáky hned po studiích působících na východním Slovensku v roli nekritizovatelných „poslů Božích rozhodnutí“, kteří se ztratili ve vlastním úsudku. Svůj zaměňovali za ten Boží. Namísto „krále“ Hospodin nabízí poníženého služebníka. A naopak jiné jsem viděl, jak se rozpouštějí ve službě destruktivním způsobem, nehledíce na vlastní potřeby. Namísto otroka Hospodin v Kristu nabízí syna.

Pokušení posvátnosti. Tak jsem viděl spolužáky v posvátné horlivosti zaměňovat a pojmenovávat své přání Božím jménem. Hospodin namísto kněze nabízí obětinu, beránka. A naopak jiné, jak v rezignované až apatické oddanosti kladou samy sebe na „oltář života“, spoléhající na „berly rituálů“. Hospodin namísto apatie nabízí svatost, tedy život, který má v každém okamžiku a v každé poloze nekonečnou hodnotu.

Pokušení k prorockví. Tak jsem dlouho viděl sám sebe. Když jsem třeba organizoval pohřeb Bible, jako prorocký čin – když Bibli už nikdo nečte, můžu ji pohřbit. V komunitě, kde bylo „hříšné“ kouřit, jsem schválně provokoval kouřením dýmky. Prorok může přece porušovat konvence a pravidla aby ukázal na Boží svobodu. Hospodin však nabízí v Kristu odsouzeného zákonodárce.

A naopak, člověk se lehce zlomí pod nápoem „železných Božských zákonů a pravidel“. Tak jsem zapudil svoji první životní lásku. Ve jménu jakési vykastované transcendentní čistoty jsem popřel lidskou lásku. Hospodin však nabízí v Kristu člověčenství.

Tak se může lehce farář pobláznit. Protože evangelium, život, svět i sám člověk je plný paradoxů a každá cesta, každý postoj vůle a každá víra je v hledání a čekání.

Nemám, Hospodine, domýšlivé srdce ani povýšený pohled. Neženu se za velkými věcmi, za divy, jež nevystihnu, nýbrž chovám se klidně a tiše. Jako odstavené dítě u své matky, jako odstavené dítě je ve mně má duše. Čekej na Hospodina nyní i navěky. (Ž 131)

Maroš Klačko

O památnících a slovanské vzájemnosti

Studentský vtíp či hláška „Stůj, noho posvátná“ nijak nesnižovala úctu k dílu národního buditele, hlasatele slovanské vzájemnosti, filozofa a evangelického kazatele Jana Kollára. Kollár ve své básnické sbírce Slávy dcera to napsal ale s jinou interpunkcí: „*Stůj, noho, posvátná místa jsou, kamkoli kráčíš...*“ a měl na mysli místa v Evropě, kde kdysi žili, ale vymizeli odtud dávní Slované. Ve třech knihách znělek tato místa kolem toků řek Labe, Dunaje a Sály navštěvuje a hledá povzbuzení pro národ svůj – použil i termín „československý“, který o své přežití tenkrát bojoval, a vyzývá přiklonit se „k tomu tam dubisku“ – slovanské velmoci na východě. Do Ruska a na Ukrajinu se vypravili až později jiní, a své představy o slovanské říši jsme korigovali. V poslední době jsme svůj pohled upřeli spíše západním směrem.

Při současném dění na východ od nás si začínáme uvědomovat, že o svých východních příbuzných toho moc nevíme, i když už je pár let u nás potkáváme. Svoji slovanskou vzájemnost jsme však v této kritické situaci přece jen ukázali. Měli bychom se podívat také na jejich kulturu a historii, pak možná leccemu i lépe porozumíme. O ruské kultuře a literatuře jsme se učili i ve škole, ale kdo četl např. něco od ukrajinského básníka Tarase Ševčenka? Dny ukrajinské kultury před několika lety v Praze proběhly spíše v tichosti.

Instalace Ševčenkovy sochy na náměstí Kinských v roce 2009 byla přijata s rozpaky, byla totiž postavena bez povolení a odhalil ji tehdejší ukrajinský prezident Juščenko. Proč na náměstí Kinských? Ševčenko se prý dívá k „zastávce autobusu“, ale právě za ní stál na podstavci sovětský tank s č. 23 (č. 23 měl tank, který jako první vjel v roce 1945 do Prahy). Proč Ševčenko? Nebýt čtenářkou Kostnických jisker, nevěděla bych o jeho poemě Kacíř, která tam byla na celou velkou stránku vytištěna. Ševčenko v ní mluví o Husovi, k němuž měl v některých věcech blízko, a věnoval ji P. J. Šafaříkovi. Národní obrození i svoboda vlastního národa byly pro ně stejným tématem. Poéma Kacíř vyšla u nás znovu v roce 2005 péčí Sdružení Ukrajinek v nově upraveném překladu manželů Bergrových. Přečtěte si. Slávy dceru najdete dokonce celou na internetu.

Památníky, pamětní desky, památná místa jsou užitečné, pokud nám chtějí něco vyřídit nebo připomenout. My sami od nich můžeme přijímat poučení

i hledat další podněty. Dnes myslíme na současné uprchlíky z Ukrajiny, ale také na Karla Havlíčka a jeho báseň Křest svatého Vladimíra, také např. na Václava Františka Červeného z Hradce Králové, výrobce hudebních nástrojů, který měl v Kyjevě filiálku, i na sestru Růženu Macíkovou, která tam prožila své dětství, a která v našem sboru odvedla velké dílo za křesťanskou službu. (O ní viz v Alfě a Omeze č. 16 z roku 1997.)

Touto dobou bývá prý Kyjev zelený a bílý rozkvetlími kaštany, věrme a očekáváme dobré skončení i pro Ukrajinu.

Žofie Vobrová

Pohled z druhé strany.

Byla jsem trochu na rozpacích, zda si mohu troufnout napsat právě do Brány – a teď i do Alfý a Omegy – článek, v němž důležitou roli hraje místo, kam i „pan král chodí pěšky“ – ano, tušíte správně...

Konkrétně v obchodním domě Tesco jsem objevila něco jako mini zeď Johna Lennona, tak jsem vytáhla z kabelky notýsek a propisku a začala opisovat, co mne opravdu zaujalo a, přiznám se, i vehnalo slzy do očí.

Tak alespoň tři vzkazy psané ukrajinsky nebo rusky:

- ° Ukrajina před nikým nepadne na kolena.
- ° Bůh odpustí – a já nemohu.
- ° Nemám pod košilí nic kromě lásky. Prosím, nestřílejte na mne.

Je mi líto, že už zase zaznívají negativní reakce na pomoc, která je poskytována těm, kteří prchají před tou hrůzou. Vždy si říkám, že by se ti kritici měli pokusit představit si sami sebe na místě těch válkou postižených.

S díky za vše, co se i ve smíchovském sboru v tomto směru děje –

Rut Nývltová. (Článek byl původně napsán pro branickou Bránu.)

Sejít z očí nebo myslí – a co z umu?

Předložky *s/se* a *z/ze* ve spojení s druhým pádem to v českém pravopise neměly snadné: Léta letoucí platilo, že vyjadřuje-li se východisko směřování děje od povrchu nebo shora, píše se povinně jako *s*, zatímco při vyjadřování směru zevnitř něčeho sepsalo *z*. Potíže mohly nastat u vyjadřování obrazného – např. vedle úsloví „sejde s očí, sejde s myslí“ se však psalo „sejde z paměti“, a spojení slov vyjadřující opuštění cesty se mohlo psát způsobem obojím, „sejít s cesty“ i „z cesty“.

Zmíněné pravopisné komplikace vyřešila celkem rozumně pravopisná úprava z roku 1957, která umožnila všechna genitivní spojení předložky *s/se* psát se *z*, přičemž dubletní psaní se *s* zůstalo omezeno jen na ty případy, v nichž jde o vyjádření směřování děje shora dolů nebo s povrchu pryč. Jako pozůstatek úsloví „sejít s cesty“ a řešení těchto problémů nám zůstalo kolísání předpon *s* a *z* (nezapomínejme, že předpony jsou zpravidla původně předložky) ve slově „scestovalý/zcestovalý“, ačkoli se tím jistě neznačí, že být zcestovalým je scestné.

Ale odpočínme si od českého pravopisu a poohlédněme se po něčem veselejším. Nedlouho po vpádu Putinových vojsk na Ukrajinu napsala kulturoložka Kristina Žantovská v Lidovkách roztomilý příspěvek, který uvádí slovy: „Car Vladimir sešel z uma, přišel o rozum, ruský řečeno – je sumašedšij,“ čímž hned vysvětluje význam slova, jímž začíná (a také končí) svůj komentář. Zároveň se diví, že jí zrovna tohle slovo uvízlo v paměti navzdory tomu, že se po srpnové okupaci zařekla ruštinu se neučit, protože jinou zbraň neměla.

Mně ten úvod i celá následující úvaha přišly vhod, skvěle formulovaly mou generační zkušenost. I to užité sousloví sem zapadlo – vzpomínám na posrpnový plakát v ruštině s výzvou: „Lenin, prosnis, Brežněv s uma sašol!“ (Lenine, vzbud se, Brežněv se zbláznil!). Musím však kajícně přiznat, že i když jsem ve škole nebyl o nic lepší ruštinář než autorka a celý její text se mi líbil, nedovedl jsem potlačit své hnidopišství nad tím ruským slovem v citovaném úvodu, protože v ruském slově *sumasšedšij* tam chybí důležitá hláska *s*: Putin přece nešel z uma (tj. rozumu), on z něj sešel.

Hned mě ale napadlo, že autorka, která má výborný smysl pro humor, zde zkomolila ruštinu úmyslně. Vybavila se mi přitom následující jazyková

anekdota zvěčnělého prof. Jiřího Marvana (mimochodem tak trochu „našeho“ evangelíka confirmovaného u Klimenta):

Někdy ještě za Jelcina zavítal do Tallinu ruský turista, vybavený nejen bedekrem, ale i příručkou estonštiny. Směle pak vešel do trafiky a těžce lámanou estonštinou zkusil koupit ofrankovanou pohlednici. Půvabná trafikantka ho vlídně uvítala, bezchybnou ruštinou mu nabídla sadu pohlednic, a omluvně dodala: „Nemusíte se trápit s estonštinou, je to velmi složitý jazyk!“ Ale Rus se lišácky usmál a namítl: „Ne, ne! Vy jste nám přes sto let prznili jazyk Puškina a Lermontova, tak vám to teď oplatíme!“

Paní Žantovská se na závěr svého inspirativního textu ptá: „Je snad celý národ, až na pár výjimek, sumašedšij?“ Přiznám se, že mě už při prvním čtení napadlo, co mne straší dodnes: Oni jsou snad ještě sumassedšejší!

Jan Horálek

Alfa a Omega

Vydává třikrát až čtyřikrát do roka Farní sbor Českobratrské církve evangelické, Na Doubkové 8, 150 00 Praha 5 - Smíchov

Telefon: 251 564 204 Web: smichov.evangelnet.cz E-mail: smichov@evangelnet.cz Bankovní spojení: 2300335514/2010

Rediguje redakční rada ve složení: Jan Horálek (vedoucí), Maroš Kláčko, Ester Kopecká, Aleš Kratochvíl, Martin Pícek (grafika), Žofie Vobrová.